

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 10 września 2015 roku Zakład Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w Ł. stwierdził, że A. P. jako pracownik u płatnika składek M.A. (...) spółka cywilna/ (...) spółka cywilna nie podlega obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu, rentowemu, chorobowemu, wypadkowemu od dnia 1 września 2014 roku.

W uzasadnieniu organ rentowy wskazał, iż w przypadku wnioskodawczynie brak jest dowodów faktycznego wykonywania pracy na podstawie kolejno zawieranych umów o pracę – na okres próbny i dwóch kolejnych na czas określony. Dokumenty pracownicze mogą jedynie formalnie potwierdzać i uwiarygadniać nieistniejący w rzeczywistości stosunek pracy. W ocenie organu rentowego formalne zawarcie umowy nastąpiło wyłącznie w celu otrzymania świadczeń z ubezpieczenia społecznego a strony nie miały zamiaru faktycznej realizacji stosunku pracy. Zatem zawarte umowy są pozorne a co za tym idzie nieważne/ decyzja z uzasadnieniem w aktach ZUS/.

W dniu 9 października 2015 roku od powyższej decyzji odwołanie złożyła wnioskodawczynie A. P. i wnioskodawcy J. S. i K. S. (1) (wspólnicy spółek cywilnych (...).A.G. GREGORY). W uzasadnieniu wskazano, iż wnioskodawczynie faktycznie wykonywała pracę o czym świadczy między innymi podpisywana lista obecności, wypłata wynagrodzenia. Zawierane umowy nie mają charakteru pozornego. Pracodawca nie mógł mieć świadomości, że wnioskodawczynie na skutek choroby nie będzie świadczyć pracy / odwołanie k-2-5/.

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wniósł o oddalenie odwołania i podtrzymał argumentację zawartą w zaskarżonej decyzji / odpowiedź na odwołanie k- 11-14/.

Postanowieniem z dnia 23 czerwca 2016 roku Sąd powiadomił o toczącym się procesie (...) spółki (...)A.G GREGORY G. M. (1) / postanowienie 00:07:18 CD koperta k-114/

Podczas rozprawy w dniu 3 października 2017 roku G. M. (1) przyłączył się do stanowiska wnioskodawców / 00:03:06 CD koperta k- 159 /.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny :

W dniu 23 lipca 2014 roku G. M. (2), K. S. (1) i J. S. zawarli umowę spółki cywilnej, na mocy której zobowiązali się do prowadzenia wspólnie działalności gospodarczej w zakresie sprzedaży detalicznej napojów alkoholowych i bezalkoholowych prowadzonej w wyspecjalizowanych sklepach. Przedsiębiorstwo miało działać pod nazwą M.A.G GREGORY – G. M. (1), K. S. (1), (...) Spółka Cywilna / umowa spółki w załączniku do akt oryginal/.

W dniu 27 października 2014 roku G. M. (1) wypowiedział pozostałym wspólnikom swój udział w spółce z dniem 31 października 2014 roku / oświadczenie wspólnika w załączniku do akt, niesporne/.

Uchwałą z dnia 1 listopada 2014 roku wspólnicy K. S. (1) i J. S. zmienili obowiązującą ich umowę spółki w ten sposób, że od dnia 1 listopada jako wspólnicy spółki udział w przychodach i kosztach spółki będzie wynosić dla każdego z nich po 50% a spółka będzie działać pod nazwą (...) K. S., M.J. (...) Spółka Cywilna / uchwała w załączniku do akt, niesporne/.

Wnioskodawczynie A. P. była zatrudniona na podstawie umowy o pracę u G. M. (1) w jego działalności gospodarczej prowadzonej jednoosobowo pod nazwą M.A.G GREGORY w okresie od 11.01.2005 roku do 31.05.2012 roku na stanowisku sprzedawcy w pełnym okresie czasu pracy. W okresie zatrudnienia wnioskodawczynie korzystała z długotrwałych zwolnień lekarskich. Miały one miejsce w okresach od 1.07.2009 do 20.01.2010 r, od 8.10.2010 r do 13.01.2011 r, 14-27.01.2011 r, 28.01.2011 r do 6.04.2011 r, od 1.08.2011 do 29.01.2012 r / świadectwo pracy w aktach osobowych /

W okresie od dnia 13 czerwca 2013 roku do dnia 30 sierpnia 2014 roku wnioskodawczynie prowadziła własną działalność gospodarczą./ wypis z (...) k- 44/.

W dniu 1 września 2014 roku została podpisana umowa o pracę na okres próbny między A. P. a wspólnikami spółki cywilnej (...)A.G.GREGORY- K. S. (1), J. S. i G. M. (1). W imieniu spółki umowę podpisał G. M. (1). Na mocy umowy wnioskodawczyni została zatrudniona w pełnym wymiarze czasu pracy z wynagrodzeniem 1680 zł brutto miesięcznie od dnia 1 września 2014 roku do dnia 30 listopada 2014 roku na stanowisku sprzedawcy. W kwestionariuszu osobowym dla pracownika A. P. wskazała, iż w razie wypadku należy powiadomić G. M. (1). W dniach 1-2 września 2014 roku szkolenie BHP i instruktarz stanowiskowy przeprowadziła K. S. (1). / umowa o pracę w aktach osobowych w załączniku do akt, instruktarz stanowiskowy i szkolenie BHP, kwestionariusz osobowy a katach osobowych w załączniku do akt sprawy/.

W dniu 1 grudnia 2014 roku K. S. (1) i J. S. zawarli z A. P. kolejną umowę o pracę. Na jej mocy wnioskodawczyni A. P. została zatrudniona na czas określony od dnia 1 grudnia 2014 roku do dnia 30 czerwca 2015 roku na stanowisku sprzedawcy z wynagrodzeniem 1680 zł miesięcznie. Jako dzień rozpoczęcia pracy wskazano dzień 1 grudnia 2014 roku /umowa o pracę w aktach osobowych załącznik do akt/.

W dniu 1 lipca 2015 roku K. S. (1) i J. S. zawarli z A. P. kolejną umowę o pracę. Na jej mocy wnioskodawczyni A. P. została zatrudniona na czas określony od dnia 1 lipca 2015 roku do dnia 8 stycznia 2016 roku na stanowisku sprzedawcy z wynagrodzeniem 1750 zł miesięcznie. Jako dzień rozpoczęcia pracy wskazano dzień 1 lipca 2015 roku / umowa o pracę w aktach osobowych załącznik do akt/.

W okresie od dnia 12 sierpnia 2015 roku do dnia 29 września 2015 roku wnioskodawczyni korzystała z urlopu wypoczynkowego w wymiarze 35 dni roboczych / wniosek o udzielenie urlopu w aktach osobowych załącznik do akt sprawy/.

W dniu 8 stycznia 2016 roku K. S. (1) i J. S. zawarli z A. P. kolejną umowę o pracę. Na jej mocy wnioskodawczyni A. P. została zatrudniona na czas nieokreślony od dnia 9 stycznia 2016 roku na stanowisku sprzedawcy z wynagrodzeniem 1850 zł miesięcznie. Jako dzień rozpoczęcia pracy wskazano dzień 9 stycznia 2016 roku / umowa o pracę w aktach osobowych załącznik do akt/.

W trakcie zatrudnienia w spółce cywilnej (...)A.G.GREGORY i (...) wnioskodawczyni była niezdolna do pracy z powodu choroby w okresie od dnia 2 października 2014 roku do 15 października 2014 roku za co pracodawca wypłacił wnioskodawczyni wynagrodzenie za czas choroby. Od dnia 16 października 2014 roku do dnia 1 kwietnia 2015 roku z tytułu niezdolności do pracy z powodu choroby wnioskodawczyni wypłacono zasiłek chorobowy za okres 182 dni . Następnie wnioskodawczyni stała się niezdolna do pracy od dnia 19 czerwca 2015 roku do dnia 11 sierpnia 2015 roku . / akta ZUS , niesporne/ W okresie od dnia 12 sierpnia 2015 roku wnioskodawczyni korzystała z urlopu wypoczynkowego do 29 września 2015 roku / wniosek urlopowy w aktach ZUS/.

Prowadząc własną działalność gospodarczą wnioskodawczyni zajmowała lokal mieszczący się w tym samym budynku co sklep należący do spółek (...)A.G.GREGORY i (...). Wnioskodawczyni prowadziła handel detaliczny kawą i herbatą. Prowadzona działalność nie była zyskowa na tyle aby wnioskodawczyni mogła się z niej utrzymać dlatego postanowiła ją zlikwidować.

Wnioskodawczyni wcześniej znała K. S. (1) bowiem obie były zatrudnione w działalności gospodarczej G. M. (2) na umowy o pracę. Wnioskodawczyni A. P. w 2013 roku przeszła operację ginekologiczną zaczęła również leczyć się psychiatrycznie –ambulatoryjnie oraz uczęszczać na rehabilitację w związku z problemami z kręgosłupem. K. S. (1) znała problemy zdrowotne wnioskodawczyni. / zeznania wnioskodawczyni A. P. 00:04:20 w zw z zeznaniami wnioskodawczyni A. P. 01:52:10 , CD –koperta k-159/

Sklep firmy (...) mieścił się w G.. Był czynny od godziny 9.00 do 21.00 od poniedziałku do soboty a w niedzielę od 10.00 do 19.00 . Wnioskodawczyni z miejsca zamieszkania w Ł. do G. dojeżdżała bussem albo pożyczonym samochodem osobowym. We wrześniu 2014 roku wspólnicy nie zatrudniali żadnego innego pracownika poza A. P.. Wszyscy troje w zależności od potrzeb obsługiwali w sklepie albo zajmowali się dostawami. Wspólnicy wymieniali się obowiązkami.

Wnioskodawczyni miała obsługiwać klientów , zajmować się wyjmowaniem towaru na półki, zamawiać towar i sprzątać. Wnioskodawczyni obsługiwała kasę fiskalną ale kasa nie rejestruje kto ją obsługuje. Wnioskodawczyni miała określone godziny pracy od 9.00 do 17.00. Po godzinie 17.00 w sklepie zostawała K. S. (1). zeznania wnioskodawczyni A. P. 00:04:20 w zw z zeznaniami wnioskodawczyni A. P. 01:52:10 , zeznania K. S. (1) 00:42:18 w zw z zeznaniami 01:47:33 CD , CD koperta k-159/.

Wnioskodawczyni nie odbierała i nie kwitowała korespondencji przychodzącej do sklepu./ zeznania świadka P. 01:28:34 CD koperta k- 157/.

D. wnioskodawczyni nie sporządzono zakresu obowiązków na piśmie. W dokumentacji pracowniczej nie wskazano również kto jest przełożonym wnioskodawczyni A. P.. Wnioskodawczyni A. P. podpisywała się na liście obecności. W razie potrzeby wychodziła z pracy albo mogła przyjąć na późniejszą godzinę w razie konieczności. Wtedy pracodawca nie wymagał aby odpracowała nieobecność ani nie zaznaczano wyjęcia na liście obecności./ zeznania wnioskodawczyni A. P. 01:52:10 , K. S. (1) 01:47:33 CD koperta k-159/.

G. M. (1) jest znajomym wnioskodawczyni od około 30 lat. Zamieszkują w bliskiej odległości. Wnioskodawczyni upoważniła go do wglądu w swoją dokumentację medyczną oraz wskazała jako osobę , którą należy powiadomić w razie wypadku przy pracy. Wnioskodawczyni zamieszkuje sama . Jej dorosła córka mieszka poza granicami kraju.. Przed odejściem ze spółki pana M. były poczynione ustalenia między nim a państwem S. ,iż nadal będą zatrudniać wnioskodawczynię jako sprzedawcę / zeznania wnioskodawczyni A. P. 01:52:10 CD koperta k- 159 /.

Po upływie terminu na jaki była zawarta umowa o pracę na czas próbny z wnioskodawczynią wspólnicy państwo S. zawarli umowę na czas określony. W dacie zawarcia tej umowy wnioskodawczyni była niezdolna do pracy. Na skutek nieszczęśliwego upadku ze schodów doszło u niej do połamania palców prawej ręki. Wnioskodawczyni założono opatrunek gipsowy na 5 tygodni. Następnie korzystała z rehabilitacji. Wnioskodawczyni wyczerpała pełen okres zasiłkowy 182 dni. Wnioskodawczyni K. S. (1) osobiście pojechała do domu A. P.. Po uzyskaniu zapewnienia ,że A. P. chce powrócić do pracy zawarto umowę na czas określony. Z uwagi na niezdolność do pracy wnioskodawczyni była nieobecna do dnia 5 maja 2015 roku. Następnie wnioskodawczyni była niezdolna do pracy od dnia 19 czerwca 2015 roku do dnia 11 sierpnia 2015 roku. W dniu 12 sierpnia 2015 roku złożyła wniosek o urlop wypoczynkowy , z którego korzystała do dnia 29 września 2015 roku. W miejsce wnioskodawczyni nikogo nie zatrudniono na podstawie umowy o pracę . Obowiązki w sklepie wykonywali wspólnicy. Od marca do września 2015 roku w sklepie był przyjęty stażysta. Następnie przyjęto na umowę zlecenia A. W. , która była zatrudniona do końca 2016 roku. W okresie świątecznym oraz w wakacje w sklepie jest największy ruch. / zeznania wnioskodawczyni A. P. 00:04:20 w zw z zeznaniami wnioskodawczyni A. P. 01:52:10 , zeznania K. S. (1) 00:42:18 w zw z zeznaniami 01:47:33 CD , CD koperta k-159/.

Ł. O. przyjeżdżał do sklepu firmy (...) bywał w sklepie w 2014 roku i wcześniej. Odwiedzał sklep dwa razy w tygodniu we wtorki i w piątki. Wizyty trwały krótko , około 5 minut. Były też wizyty kiedy był zapraszany na herbatę i wtedy spędzał w sklepie około godziny. Zbierał on zamówienia a towar dowozili kierowcy. W sklepie miał kontakt z A. P. . Z. ona jak i K. S. (1) składały zamówienia ale pani S.. W związku ze zmianą w składzie osobowym spółki wprowadzał nowe dane do systemu. Wnioskodawczyni A. P. nigdy niczego nie kwitowała. Trzy lata temu zmieniono mu trasę i przestał bywać w tym sklepie / zeznania świadka O. 01:08:46 CD koperta k- 159/.

A. L. jest przedstawicielem firmy (...). W G. w sklepie bywa od 5-6 lat. We wrześniu 2014 roku bywał w sklepie należącym do płatników składek. W sklepie bywa 2-3 razy w miesiącu. W sklepie spotykał i panią S. i panią P.. Widział jak pani P. zajmowała się obsługą klientów w sklepie , nieraz wydawała mu należność zza towar. Zamówienia były też składane telefonicznie./ zeznania świadka A. L. 01:19:02 CD koperta k- 159/.

G. P. jest przedstawicielem firmy (...). We wrześniu 2014 roku bywał w sklepie należącym do płatników składek. Wizyty miały miejsce raz albo 2 razy w miesiącu. W większości zamówienia były przyjmowane telefonicznie. Podczas wizyt w sklepie spotykał A. P., która obsługiwała klientów. Czasami ona przekazywała treść zamówień. Nigdy niczego

nie kwitowała ani nie podpisywała. Wizyty w sklepie trwały około 15 minut z reguły. Najdłużej mogły przeciągnąć się do 30 minut. / zeznania G. P. 01:28:34 CD koperta k- 159/.

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie materiału dowodowego zebranego w sprawie opierając się na dokumentach załączonych do akt sprawy , w tym aktach ZUS oraz zeznaniach wnioskodawczyń K. S. (1) i A. P. oraz świadków O. L. i P. –przedstawicieli handlowych , którzy bywali w sklepie należącym do płatników. Sąd pominął zeznania zainteresowanego G. M. (1) , który za zgodą Sądu , na jego wniosek opuścił salę rozpraw ale nie wrócił już z powrotem.

Sąd dał wiarę zeznaniom wnioskodawczyń w zakresie w jakim twierdziły one ,iż przed zatrudnieniem знаły się z zatrudnienia w działalności gospodarczej G. M. (1) oraz w zakresie w jakim wskazywały one na wykonywanie czynności w sklepie przez A. P.. Sąd odmówił wiary ich zeznaniom w zakresie twierdzeń dotyczących powodów nawiązania umowy o pracę i jej przedłużania na kolejne okresy. W ocenie Sądu zeznania w tym zakresie są sprzeczne z zasadami logicznego myślenia i nie znajdują potwierdzenia w zgromadzonym materiale dowodowym. Przede wszystkim wskazać należy ,iż działalność prowadzona wcześniej samodzielnie przez A. P. nie przynosiła na tyle dochodów ,że wnioskodawczyni była zmuszona ją zamknąć bo nie mogła się z niej utrzymać. Oznacza to ,że nie było aż tylu klientów i obrotu aby przynosiło to spodziewane zyski pozwalające na utrzymanie się przedsiębiorcy. Tak więc twierdzenia ,że wnioskodawczyni A. P. miała do sklepu płatników przyciągnąć swoich dawnych klientów w ocenie sądu są nieprawdziwe. Jeżeli klienci ci nawet w przeszłości byli to nie w takiej liczbie aby mogło to znacząco wpłynąć na obroty sklepu zajmującego się głównie sprzedażą napojów , w tym alkoholowych. Sąd uznał również za niewiarygodne zeznania wnioskodawczyni S. ,iż potrzebowała pracownika do pomocy. Pani S. w sierpniu 2014 roku sama z pozostałymi współnikami była w stanie prowadzić sklep. Tak samo było podczas wyjątkowo długich nieobecności wnioskodawczyni spowodowanych chorobą. Pierwszy dodatkowy pracownik – stażysta pojawił się w marcu 2015 roku do września 2015 roku a pracownik na zlecenie po nim do końca 2016 roku.

W ocenie Sadu zatrudnienie wnioskodawczyni nastąpiło wyłącznie z przyczyn pozaekonomicznych. Obie wnioskodawczynie znają się od lat, jeszcze z zatrudnienia u G. M. (1). Poza tym , jak wynika z zeznań A. P. z G. M. (1) wiąże ją przyjaźń od kilkadziesiąt lat i to z nim było ustalone zatrudnienie wnioskodawczyni nawet po odejściu ze spółki. W ocenie Sądu wnioskodawczynię i G. M. (1) wiąże relacja co najmniej przyjacielska o czym świadczy upoważnienie go do wglądu w dokumentację medyczną i wskazanie jako osoby do powiadamiania w razie wypadku.

W świetle powyższych ustaleń Sąd odmówił wiary K. S. (1) ,iż przedłużenie umowy z dniem 1 grudnia 2014 roku było podyktowane chęcią zatrudnienia pracownika. Trudno dać wiarę wnioskodawczyni S. ,iż jako pracodawca dała wiarę A. P. ,iż ta niebawem powróci do pracy pomimo założenia opatrunku gipsowego na prawej ręce. W dacie podpisywania drugiej umowy o pracę wnioskodawczyni faktycznie była niezdolna do pracy a przyczyny tej niezdolności były widoczne. Tak więc twierdzenia K. S. (1) ,że przedłużyła umowę bo wierzyła ,że A. P. niebawem powróci do pracy są irracjonalne , nielogiczne i pozbawione elementarnego sensu. Tym bardziej ,że w świetle zeznań wnioskodawczyni , K. S. (1) pracując wcześniej z nią wiedziała ,że ma kłopoty ze zdrowiem i korzysta z długotrwałych zwolnień lekarskich.

Sąd w pełni dał wiarę zeznaniom świadków O. ,L. i P., którzy zeznali ,że widywali wnioskodawczynię w sklepie przy obsłudze klientów. Nie mniej jednak wskazać należy ,iż z zeznań świadka O. nie wynika precyzyjnie kiedy widywał wnioskodawczynie P.. Świadek ten od 3 lat ma zmienioną trasę wyjazdów służbowych i nie odwiedza tego sklepu natomiast robił to wcześniej. Trudno zatem dokładnie wskazać czy świadek widywał wnioskodawczynię jak była zatrudniona w działalności gospodarczej G. M. (1) czy K. S. (1). W przypadku pozostałych świadków , w ocenie Sądu ich zeznania są wiarygodne. Nie mniej jednak nie może umknąć uwadze okoliczność ,iż bywali z sklepie rzadko a ich wizyty trwały krótko. A zatem nie sposób przyjąć ,że ich zeznania potwierdzają ,że we wrześniu 2014 roku wnioskodawczyni we wszystkie dni robocze świadczyła pracę i na jakich zasadach.

Okolicznością niesporną w sprawie są okresy usprawiedliwionej nieobecności z powodu choroby. Charakteru schorzeń jak i czasu ich trwania organ rentowy nie kwestionował .

Sąd zważył, co następuje :

Odwołania nie są zasadne i podlegają oddaleniu. W ocenie Sądu wydana w sprawie decyzja jest prawidłowa.

Zgodnie z treścią art. 6 ust. 1 pkt 1, art. 8 ust. 1, art. 11 ust. 1, art. 12 ust. 1 i art. 13 ustawy z dnia 13 października 1998 roku o systemie ubezpieczeń społecznych (tekst jednolity Dz. U. z 2015 r. poz. 121), pracownicy, to jest osoby fizyczne pozostające

w stosunku pracy, podlegają obowiązkowym ubezpieczeniom społecznym tj. emerytalnemu, rentowym, chorobowemu i wypadkowemu w okresie od nawiązania stosunku pracy do dnia jego ustania.

Stosownie do treści art. 1 ust 1 ustawy z dnia 25 czerwca 1999 roku o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa (tekst jednolity Dz. U. z 2014 r. poz. 159) osobom tym, w razie choroby lub macierzyństwa, przysługują świadczenia pieniężne na warunkach i w wysokości określonych ustawą.

W myśl art. 4 w ust 1 i 2 ustawy zasiłkowej ubezpieczony podlegający obowiązkowo ubezpieczeniu nabywa prawo do zasiłku chorobowego po upływie 30 dni nieprzerwanego ubezpieczenia chorobowego.

Według zaś art. ust. 3 pkt 3 przywołanego przepisu od pierwszego dnia ubezpieczenia chorobowego prawo do zasiłku chorobowego przysługuje ubezpieczonym obowiązkowo, którzy mają wcześniejszy co najmniej 10-letni okres obowiązkowego ubezpieczenia chorobowego.

O uznaniu stosunku łączącego strony za stosunek pracy rozstrzygają przepisy prawa pracy.

Według art. 22 § 1 ustawy z dnia 26 czerwca 1974 roku kodeks pracy (tekst jednolity Dz. U. z 1998 r. Nr 21, poz. 94 ze zm.), przez nawiązanie stosunku pracy pracownik zobowiązuje się do wykonywania pracy określonego rodzaju na rzecz pracodawcy i pod jego kierownictwem oraz w miejscu i czasie wyznaczonym przez pracodawcę, a pracodawca do zatrudniania pracownika za wynagrodzeniem.

Do cech pojęciowych pracy stanowiącej przedmiot zobowiązania pracownika w ramach stosunku pracy należą osobiste i odpłatne jej wykonywanie w warunkach podporządkowania. Zgodnie ze stanowiskiem judykatury stosunek ubezpieczeniowy jest następczy wobec stosunku pracy i powstaje tylko wówczas, gdy stosunek pracy jest realizowany. Jeżeli stosunek pracy nie powstał bądź też nie jest realizowany, wówczas nie powstaje stosunek ubezpieczeniowy, nawet jeśli jest odprowadzana składka na ubezpieczenie społeczne (wyrok Sądu Apelacyjnego w Katowicach z dnia 3 września 2013 r. III AUa 1247/13, LEX nr 1372265). Podleganie pracownikemu tytułowi ubezpieczenia społecznego jest uwarunkowane nie tyle opłacaniem składek ubezpieczeniowych, ile legitymowaniem się statusem pracownika rzeczywiście świadczącego pracę w ramach ważnego stosunku pracy (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 18 października 2005 r. o sygn. akt II UK 43/05, OSNAPiUS rok 2006/15 – 16/251).

W ocenie Sądu poczynione w sprawie ustalenia uzasadniają stwierdzenie, iż zakwestionowana przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych umowa o pracę została zawarta dla pozoru, to jest bez zamiaru realizacji obowiązków z niej wynikających, a jedynie w celu uzyskania świadczeń z ubezpieczenia społecznego.

Zgodnie z art. 83 § 1 k.c. nieważne jest oświadczenie woli złożone drugiej stronie za jej zgodą dla pozoru. Z czynnością prawną pozorną mamy do czynienia wówczas, gdy występują, łącznie następujące warunki: oświadczenie woli musi być złożone tylko dla pozoru, oświadczenie woli musi być złożone drugiej stronie, adresat oświadczenia woli musi zgadzać się na dokonanie czynności prawnej jedynie dla pozoru, czyli być aktywnym uczestnikiem stanu pozorności. Pierwsza i zasadnicza cecha czynności pozornej wyraża się brakiem zamiaru wywołania skutków prawnych, jakie prawo łączy z tego typu i treścią złożonego oświadczenia. Jest to zatem z góry świadoma sprzeczność między oświadczeniami

a prawdziwymi zamiarami stron, czyli upozorowanie stron na zewnątrz i wytworzenie przeświadczenia dla określonego kręgu (otoczenia), nie wyłączając organów władzy publicznej, że czynność o określonej treści została skutecznie dokonana. Jednakże zgodnie ze stanowiskiem Sądu Najwyższego, wyrażonym w wyroku z dnia 14 marca

2001 roku (sygn. akt III UKN 258/00, opubl. OSNAP 2002/21/527), nie można przyjąć pozorności oświadczeń woli o zawarciu umowy o pracę, gdy pracownik podjął pracę i ją wykonywał, a pracodawca świadczenie to przyjmował. Nie wyklucza to rozważenia, czy w konkretnym przypadku zawarcie umowy zmierzało do obejścia prawa (art. 58 § 1 k.c. w związku z art. 300 k.p.).

Sąd Okręgowy w pełni podziela stanowisko, jakie Sąd Najwyższy zajął w wyroku z dnia 22 czerwca 2015 roku, I UK 367/14 (LEX nr 1771586), iż umowa o pracę jest zawarta dla pozorów i nie może w związku z tym stanowić tytułu do objęcia pracowniczym ubezpieczeniem społecznym, jeżeli przy składaniu oświadczeń woli obie strony mają świadomość, że osoba określona w umowie jako pracownik nie będzie świadczyć pracy, a osoba określona jako pracodawca nie będzie korzystać z jej pracy, czyli gdy strony z góry zakładają, że nie będą realizowały swoich praw i obowiązków wypełniających treść stosunku pracy. Nie można przyjąć pozorności oświadczeń woli o zawarciu umowy o pracę wtedy, gdy pracownik podjął pracę i rzeczywiście ją wykonywał, a pracodawca pracę tę przyjmował.

O czynności prawnej mającej na celu obejście ustawy można mówić wówczas, gdy czynność taka pozwala na uniknięcie zakazów, nakazów lub obciążeń wynikających z przepisu ustawy i tylko z takim zamiarem została dokonana. Nie jest natomiast obejściem prawa dokonanie czynności prawnej w celu osiągnięcia skutków, jakie ustawa wiąże z tą czynnością prawną. Skoro z zawarciem umowy o pracę ustawa o systemie ubezpieczeń społecznych wiąże obowiązek ubezpieczenia emerytalno-rentowego, chorobowego i wypadkowego, podjęcie zatrudnienia w celu objęcia ubezpieczeniem i ewentualnego korzystania ze świadczeń z tego ubezpieczenia nie może być kwalifikowane jako obejście prawa.

W myśl orzeczenia Sądu Najwyższego z dnia 24 lutego 2010 roku w sprawie o sygn. akt II UK 204/09 (Lex nr 590241) o tym czy strony istotnie nawiązały stosunek pracy stanowiący tytuł ubezpieczeń społecznych nie decyduje samo formalne zawarcie umowy o pracę, wypłata wynagrodzenia, przystąpienie do ubezpieczenia i opłacenie składki, wystawienie świadectwa pracy, ale faktyczne i rzeczywiste realizowanie elementów charakterystycznych dla stosunku pracy, a wynikających z art. 22 § 1 k.p. Istotne więc jest, aby stosunek pracy zrealizował się przez wykonywanie zatrudnienia o cechach pracowniczych (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 26 lutego 2013 roku, I UK 472/12, G. Prawna (...), LEX nr 1356412; wyroki Sądu Apelacyjnego w Łodzi z dnia 29 kwietnia 2014 roku, III AUa 1039/13, LEX nr 1477204, z dnia 16 stycznia 2014 roku, III AUa 522/13, LEX nr 1428152, 30 lipca 2014 roku, III AUa 1854/13, LEX nr 1506200).

W wyroku Sądu Najwyższego z dnia 24 sierpnia 2010 roku w sprawie o sygn. akt I UK 74/10 (Lex numer 653664) stwierdzono zaś, że podstawą ubezpieczenia społecznego jest rzeczywiste zatrudnienie, a nie sama umowa o pracę (art. 22 k.p., art. 6 ust. 1 pkt 1 i art. 13 pkt 1 w/w ustawy). Umowa o pracę nie jest czynnością wyłącznie kauzalną, gdyż w zatrudnieniu pracowniczym chodzi o wykonywanie pracy. Brak pracy podważa sens istnienia umowy o pracę. Innymi słowy jej formalna strona, nawet połączona ze zgłoszeniem do ubezpieczenia społecznego, nie stanowi podstawy takiego ubezpieczenia.

Z powyższego jednoznacznie wynika, że motywacja skłaniająca do zawarcia umowy o pracę nie ma znaczenia dla jej ważności przy tym wszak założeniu, że nastąpiło rzeczywiste jej świadczenie zgodnie z warunkami określonymi w art. 22 § 1 k.p. Tym samym nie można byłoby czynić odwołującemu zarzutów, że zawarł kwestionowaną umowę o pracę jedynie w celu uzyskania świadczeń z ubezpieczeń społecznych, pod tym wszakże warunkiem, że na podstawie tej umowy realizowałaby zatrudnienie o cechach pracowniczych.

Zgodnie z poglądem wyrażonym przez Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 6 sierpnia 2013 roku, sygn. akt II UK 11/13 (LEX Nr 1375189) jeżeli strony umowy o pracę nie zamierzają wywołać skutku prawnego w postaci nawiązania stosunku pracy, a ich oświadczenia uzewnętrznione umową o pracę zmierzają wyłącznie do wywołania skutku w sferze ubezpieczenia społecznego, to taka umowa jako pozorna jest nieważna (art. 83 § 1 k.c.).

Głównym celem zawarcia umowy o pracę winno być nawiązanie stosunku pracy, a jedynie rezultatem i pośrednim celem zatrudnienia jest uzyskanie wskazanych korzyści. Podkreślić przy tym należy, że zarówno przepisy prawa pracy,

prawa ubezpieczeń społecznych, jak i przepisy ustrojowe pozwalają kształtować elementy stosunku pracy zgodnie z wolą stron.

Mając na uwadze dotychczas poczynione rozważania prawne należy podkreślić, że w realiach niniejszej sprawy Sąd Okręgowy w celu dokonania kontroli prawidłowości zaskarżonej decyzji organu rentowego musiał zatem badać, czy pomiędzy wnioskodawczynią a płatnikami składek istotnie doszło do nawiązania i realizacji stosunku pracy w warunkach określonych w art. 22 § 1 k.p.

Zdaniem Sądu, nie ulega wątpliwości, że umowa o pracę sporządzona przez strony miała charakter fikcyjny. Stanowisko takie uzasadniają ustalone okoliczności faktyczne. Wnioskodawczyni reprezentowana w niniejszym postępowaniu przez profesjonalnego pełnomocnika oraz płatnik składek nie wykazali, że w ramach zawartej spornej umowy o pracę doszło do nawiązania i realizacji stosunku pracy, a zatem jej faktycznego wykonywania. Świadcówkowie przedstawieni przez wnioskodawczynię nie bywali w sklepie co dziennie, często ich kontakt był rzadki lub telefoniczny. Nie mogą być zatem wiarygodnym źródłem informacji na temat zasad na jakich A. P. świadczyła pracę i czy czynności przez nią wykonywane były świadczone w reżimie pracowniczego podporządkowania. Nie każde wykonywanie czynności na rzecz innej osoby może być pracą w rozumieniu art.22 k.p. W pierwszej kolejności wskazać należy, iż z ustaleń faktycznych wynika, że zaoferowane wnioskodawczyni stanowisko pracy sprzedawcy było etatem nowoutworzonym specjalnie na potrzeby usankcjonowania podpisanej umowy o pracę. Pracodawca zarówno przed zatrudnieniem A. P. jak i w czasie jej wielomiesięcznej nieobecności i, nie widział potrzeby zatrudnienia pracownika na stanowisku sprzedawcy. To skłania do przyjęcia, że w rzeczywistości pracownik taki nie był potrzebny a wręcz zbędny z punktu widzenia interesów spółki. Wspólnicy radzili sobie z jej prowadzeniem sami, spółka funkcjonowała dobrze, sklep nie był z powodu braków kadrowych zamykany a zatem zatrudnienie zbędnego pracownika prowadziłoby tylko do obciążenia nieuzasadnionymi kosztami.

Po drugie zgromadzony materiał dowodowy nie pozwala na stwierdzenie, że zatrudnienie wnioskodawczyni mogło przysporzyć spółce wymierne korzyści. Wnioskodawczyni nie miała ze swojej działalności wielu klientów a poza tym wiadomym było, że jest pracownikiem chorowitym, który w przeszłości korzystał z wielomiesięcznych zwolnień lekarskich.

Po trzecie w ocenie Sądu czynności jakie faktycznie wykonywała ona w sklepie nie mogą świadczyć o nawiązaniu umowy o pracę i wykonywaniu pracy w reżimie pracowniczym. Wnioskodawczyni A. P. nie miała sprecyzowanego na piśmie zakresu obowiązków. Nie było określone kto jest jej przełożonym. Nie ma żadnych dowodów, że wnioskodawczyni A. P. wydawano wiążące polecenia dotyczące pracy, kontrolowano jej pracę i sposób wykonania zadań. Dyscyplina pracy nie odpowiadała reżimowi pracowniczemu. A. P. mogła bowiem w godzinach pracy wychodzić z niej a następnie pracodawca nie wymagał ani odpracowania tego czasu ani nie znajdowało to odzwierciedlenia w wysokości wynagrodzenia czy ewidencji czasu pracy. Jak podnosiły wnioskodawczynię, znały się od wielu lat i nie widziały potrzeby formalizowania swoich kontaktów w pracy. To kłóci się z pracowniczym reżimem świadczenia pracy. Ponadto brak jest dowodów na wypłacanie wnioskodawczyni wynagrodzenia. Wypłata do ręki i pokwitowanie tego faktu jest mniej wiarygodne w ocenie Sądu niż przelew bankowy. Ponadto o charakterze stosunków łączących wnioskodawczynię świadczy fakt, że po długotrwałej nieobecności w pracy, w trakcie jak twierdziła wnioskodawczyni S. okresu największego ruchu w sklepie latem, udzielono A. P. urlopu wypoczynkowego na okres 35 dni roboczych. Ponadto jak zeznała wnioskodawczyni zawarcie z nią umowy było uzgodnione z G. M. (1), który pozostaje z wnioskodawczynią w przyjacielskich stosunkach od lat.

Dlatego też w ocenie Sądu zawarcie umowy o pracę w dniu 1 września 2014 roku było czynnością pozorną. Strony umowy wiedziały, że nie będzie ona wykonywana a jest zawierana tylko w celu skorzystania ze świadczeń z ubezpieczenia społecznego. Co zaś się tyczy drugiej zawartej umowy, to należy wskazać, iż w ogóle nie można stwierdzić, iż na jej podstawie powstał obowiązek ubezpieczeniowy. W dacie jej zawarcia wnioskodawczyni była niezdolna do pracy, nie podjęła jej wykonywania. Niezdolność do pracy ustała dopiero w dniu 5 maja 2015 roku. Wobec powyższego do wywołania skutków w sferze ubezpieczeń społecznych na skutek zawarcia umowy między A. P. a płatnikiem składek nie doszło wobec braku podjęcia świadczenia pracy przez wnioskodawczynię P.. Umowa o

pracę jest zawarta dla pozorów i nie może w związku z tym stanowić tytułu do objęcia pracowniczym ubezpieczeniem społecznym, jeżeli przy składaniu oświadczeń woli obie strony mają świadomość, że osoba określona w umowie jako pracownik nie będzie świadczyć pracy, a osoba określona jako pracodawca nie będzie korzystać z jej pracy, czyli gdy strony z góry zakładają, że nie będą realizowały swoich praw i obowiązków wypełniających treść stosunku pracy. Nie można przyjąć pozorowości oświadczeń woli o zawarciu umowy o pracę wtedy, gdy pracownik podjął pracę i rzeczywiście ją wykonywał, a pracodawca pracę tę przyjmował. (vide wyrok SN z dnia 22 czerwca 2015 roku, I UK 367/14 (LEX nr 1771586))

Zgodnie z poglądem wyrażonym przez Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 6 sierpnia 2013 roku, sygn. akt II UK 11/13 (LEX Nr 1375189) jeżeli strony umowy o pracę nie zamierzają wywołać skutku prawnego w postaci nawiązania stosunku pracy, a ich oświadczenia uzewnętrznione umową o pracę zmierzają wyłącznie do wywołania skutku w sferze ubezpieczenia społecznego, to taka umowa jako pozorna jest nieważna (art. 83 § 1 k.c.).

Podkreślić przy tym trzeba, że zarówno przepisy prawa pracy, prawa ubezpieczeń społecznych, jak i przepisy ustrojowe pozwalają tak kształtować elementy stosunku pracy, jaka jest wola stron. Jednakże przestaje powyższa kwestia być tylko sprawą stron nawiązujących stosunek pracy, gdy po uregulowaniu składek przerzuca się ciężar wypłaty świadczeń na fundusz dysponujący publicznymi pieniędzmi, którymi zarządza Zakład Ubezpieczeń Społecznych.

Reasumując przedstawione okoliczności przemawiają w niniejszej sprawie za stwierdzeniem, że umowa o pracę pomiędzy wnioskodawczynią a płatnikiem składek, została zawarta dla pozorów, gdyż jak ustalono strony zawierając ją miały zamiar wywołania innych skutków prawnych niż te, które wynikają z umowy o pracę oraz jednocześnie próbowały przez jej zawarcie wprowadzić w błąd osoby trzecie, co do dokonanej czynności.

Nawet jeżeliby uznać, iż strony chociaż częściowo wykonywały zawartą pomiędzy sobą umowę o pracę, co w ocenie Sądu w żaden sposób nie wynika ze zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego, należałoby uznać, iż miała ona głównie na celu ominięcie przepisów prawa i uzyskanie świadczeń z ubezpieczenia społecznego i z tego powodu nie może wywoływać skutków prawnych (art. 58 § 1 k.c. w zw. z art. 300 k.p.).

Mając na uwadze powyższe, Sąd Okręgowy orzekł jak w sentencji wyroku na podstawie art. 477¹⁴ § 1 k.p.c.

W przedmiocie kosztów Sąd orzekł na podstawie art. 98 § 1 i § 3 k.p.c. Sąd Okręgowy zasądził od wnioskodawców i zainteresowanego na rzecz Zakładu Ubezpieczeń Społecznych I Oddziału w Ł. kwoty po 1200,00 złotych tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego – stosownie do treści § 6 ust. 5 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 roku w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu. (tekst jednolity Dz. U. z 2013 r., poz. 490) w brzmieniu obowiązującym na dzień wniesienia odwołania. Płatnika składek, zgodnie z wnioskiem ZUS, Sąd obciążył kwotą kosztów zastępstwa procesowego solidarnie biorąc pod uwagę jako wartość przedmiotu sporu 6432 zł (tj. wartość składek ubezpieczeniowych)